

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

GYCHÁDZAJU KAZDŮ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Prenasledovanie katolíkov.

Každého verného katolíka srdce radosťou naplnila tá udalosť, že Edvard, kráľ anglický a Vilhelm, cisár nemecký navštívili Hlavu cirkve svätej: Pápeža Leva XIII. Oba panovníci sú inoverci; jeden je anglikán, druhý luterán, a predsa preukázali tú najväčšiu úctu a poklonu oproti svätému Otcovi. Dosvedčili, že katolíckych poddaných svojich považujú za pravých občanov krajinských; a že v úctivosti držia náboženské presvedčenie jejich. Ba poistili svätého Otca, že brániť a napomáhať budú missionárov, ktorí za dobrobyt a za spásu zanedbaných divochov obeťujú život svoj. O anglickom kráľovi vieme, že je hlavný majster frajmaurerov, ale vzdor tomu neprenasleduje katolíkov v rýši svojej, ba naopak: nezakročil oproti tomu pohybu, ktorý povstal medzi Anglikánmi, že chcú sa obrátiť na katolícku vieru, ako to nedávno 60 anglikanských kňazov učinilo. O nemeckom cisárovi známe je, že je horlivý kresťan. Viac ráz vyslovil sa, že jedine kresťanstvo poistí budúcnosť národov. Bedlí o to, aby čisté mravy a pevná viera panovaly medzi národom nemeckým, lebo to je základ blahobytu a najlepšia zbroj oproti nepriateľom.

Jak polutovania hoden je národ francúzsky oproti anglickému a nemeckému. U týchto kvitnú cnosti občianske; vyvynuté sú všetky odbory; ľud žije v spokojnosti, a veľkosť jeho nielen Europa, ale celý svet uznáva. Kdežto Francúzsko upadá, slabne, a je na potupu vzdelaných národov.

Voľakedy krajinu túto obdivoval a jej závidel svet celý; lebo v každom ohľade šťastlivá bola. Považovali ju za najpevnejší stĺp katolicizmu, lebo národ túto vieru vyznával silne a z pre-

svedčenia. A hoc aj teraz vyznáva ju, predsa panuje nad ním duch židovský a frajmaurerský. Tento naplňuje hriješne srdcia riaditeľov ubohej krajiny. Títo vedú boj oproti celému národu. S pekelnými zákonami, s násilím a s najväčšou nespravodlivosťou chcú ho prinútiť k tomu, aby zanechal vieru predkov, aby odvrátil sa od Boha živého, a aby zaprel cirkev svätú. Prenasledujú, vyhánajú reholníkov a mníšky. Zatvárajú kostoly a kláštory.

Vojsko a žandárov posielajú na tých, ktorí nechcú sa podrobiť dobrovolne neludským a nespravodlivým rozkazom. Národ pobúrila sa a bráni prenasledovaných. Mnohí vojenski dôstojníci a úradníci krajinskí vypovedali službu, lebo nechcú plniť rozkazy, ktoré protivia sa osobnej slobode a citu ľudskému. Celý vzdelaný svet pohoršil sa nad ukrutnosťami a tyranstvom, ktoré len šialenci sú vstave previesť. Jedine židáci a spojenci jejich frajmaureri tešia sa tomu. Vískajú od radosti a oslavujú sberbu, ktorá francúzsky národ ženie do záhuby. Hlásajú, že je to pomsta za žida Dreifusa, ktorého vojenský súd ako vlastizradcu na vyhnanstvo odsúdila. A bárs židáci našli spôsob ho vyslobodiť; no predsa obviňovanie zo zrady nezmyjú s neho. Zakúpili parlament a ministerstvo francúzske, ktoré zväčša z frajmaurerov pozostáva, aby prenasledovali katolíkov.

Cieľ svoj aj dosiahol.

Stá mníšiek a reholníkov musejú opustiť vlast svoju. Stá škôl a kostolov katolíckych zatorili.

Že jak veľkú škodu utrpí skrze to Francia, na to nehladia šibalci. Úbohí vyhnanci roztratia sa po celom svete. Každý štát dá im útulok, lebo vie, že k obecnému dobru sú a že príde čas, keď

katolíci vo Francúzsku rozoženú tyranských frajmaurerov a nazpät zavolajú vyhnaných kňazov a mníšky.

Aj naši židovskí novinári majú veľkú radosť nad víťazstvom beštialných frajmaurerov. Oslavujú ich, že udusili bobonu a hlúposť (t. j. katolícku vieru) a kliesnia cestu osvietenosti, ktorá nezná Boha, Svätých, kostoly a Sviatosti, ale len vedu a liberalizmus. Aby ale povzbudili riaditeľov krajiny našej k zakročeniu proti k nám prichodiacim reholníkom a mníškam, počali blačať z celého hrdla, že jak veľké nebezpečenstvo hrozí krajine, keď francúzski kňazi a mníšky usídlia sa u nás. Že pestovať budú cudziu reč, cudzie obyčaje a cudziu osvetu. Že pokúpia majetky, s čím ukrivdia národ.

Táraniny židovské. Nenávisť a zlomyselnosť viedly pero hlúpych kazárov.

S našim povedomím ani jeden reholník, ani jedna mníška neprišli dosiaľ k nám z Francie, ba ani majetky nekupujú. No, a keby aj! Vítame ich srdečne, ako dobrodincov človečenstva; vychovavateľov mládeže; hlásateľov slova božieho; potešiteľov opustených; opatrovníkov nemocných a biednych.

My ale pýtame sa: odkiaľ prišli tí židáci, ktorí hromžia oproti katolíckym kňazom? Kto boli predkovia jejích? Čo obetovali za krajinu? Čo dobrého prekonali pre ňu! S čím slúžia národu? V čom pozostáva vlastenectvo jejích s ktorým chvastajú sa? Nuž a tí súverci jejích, ktorí ako lúpežníci a noční zbojníci tisnú sa k nám z Galície, z Ruska a z Rumunska, čo tu hladajú? Kto ich volal? Kto im dal dovolenie, aby zaplavili krajinu, zbíjali a otravovali národ? Z jakého cieľu prišli k nám? Čo doniesli? S čím budú blažiť národ? S čím budú preukazovať vlastenectvo títo raubieri prekliati? Pravda, smradúsi židovskí, tí sú nenie nebezpeční pre krajinu? V tých najde národ posilu! Budú z nich Maďari neohrození! Vykorenia panslávov! Divosi títo, ktorí vrhnú sa na národ sťa hyeny, aby ho usmrtili, čo tu hladajú? Oproti týmto ani jeden židák neotvorí papulu. Ba ešte volajú ich sem. Zkrývajú ich a prevádzajú tajnými cestami, kdežto kresťanov vábia a vyhánajú do Ameriky, aby dali miesto hnusnej čriede kazárskej. O tomto mlčia židovskí novinári.

My žiadame, aby týchto kmínov, týchto cicavcov špinavých zaraz vyhnali z krajiny. Áno, týchto

vítajú židáci; ale keby jeden reholník alebo mníška z Francie ukázala sa u nás: zaraz narobia blaku, pobúria celú krajinu a volajú na poplach. Pekelná nácia zlomyselná!

Len že radosť jejich nebude dlho trvať! Príde čas, že prenasledovaní nazpät vrátia sa do Francie slávnostne a pri plesaní všetkých katolíkov; *ale že divých kazárov nemine pomsta národov, to je tiež svätá pravda.*

Žije Boh spravедlivý! Kresťanstvo musí zvíťaziť!

POLITICKÉ CHÝRY.

Petícia Iudákov proti vojenským predlohám.

Naši statní Iudáci neustávajú v boji tomto. Čo deň to viac doposielajú nám prosbopisov, ktorých počet presahuje už 1374. Pokračujeme v uverejňovaní menoslova tých obcí, z ktorých doposlali nám také prosbopisy:

Fridman (Szepes), Ollóság (Krassó-Szörény), Tiszabő (Jász N.-K.-Szolnok), Sopronkövesd, Tenyöd (Tolna), Gyermely (Komárom), Lóc (Nógrád), Ónod (Borsód), Endröd (Békés), Tasnádszántó (Szilágy), Lébeny (Moson), Simonyifalu (Arad), Simonytornya (Tolna), Lajosmizse (Pest), Nyárád (Veszprém), Pered (Pozsony), Domanis (Trencsén), Kardosvaszka (Trencsén), Cselkolehota (Trencsén), Szádecse (Trencsén), Lednicz (Trencsén), Vág-Ör (Nyitra), Terbete (Nyitra), Krakován (Nyitra), Osztró (Nyitra), Ivánka (Borsód), Vaspör (Zala), Háshágy (Zala), Csonkamindszent (Baranya), Czikszenygyörgybánkfalva, Kisfalud (Baranya) Ipolyvecze (Hont), Abádszalók (Jász-N.-K.-Szolnok), Kisgyics (Trencsén), Nagygyics (Trencsén), Proszna (Trencsén), Kartal (Pest), Ragyolcz (Nógrád), Felsőszilvágy (Vas), Rásztocsno (Nyitra), Lipnik (Nyitra), Héreg (Komárom), Alsósütőc (Nyitra), Gombosfalu, Gergelylak a Tolcseme-Csipkés (Sáros), Sávoly (Somogy), Pusztafödemes (Pozsony), Bácsujfalu (Bácsbodrog), Hegybánya (Hont), Gyekés (Hont), Magaslak (Hont), Egercsehi (Heves), Szúcs (Heves), Ond (Zemplén), Szentlélek (Csik), Középbük (Sopron), Szakál (Nógrád), Gyergyókiljénfalva (Csik), Pula (Zala), Felsőkustány (Zala), Sárhida (Zala), Csernelháza (Sopron), Sántos (Somogy), Sztankován (Liptó), Palotás (Nógrád), Izsa (Komárom), Gerencsér (Pozsony), Egerszalók (Heves), Kehida (Zala), Obrovác (Bácsbodrog), Márokpapi (Bereg), Márok (Bereg), Vrácsik (Somogy), Ujezdó (Trencsén), Szkaťa (Trencsén), Kernyája (Bácsbodrog), Pusztasomorja (Moson), Gyulajovánca (Tolna), Egyek (Hajdu), Bánfa (Baranya), Olasz-

liszka (Zemplén), Kisvárdá (Szabolcs), Závada (Trencsén), Klucsó (Trencsén), Liborcsadvorecz (Trencsén), Nemsova (Trencsén), Pölöske (Zala), Szerdahely (Vas), Felsőszrnye (Trencsén), Bükk-Szent-Erzsébet (Heves), Érsekújvár (Nyitra).

Zárobková daň.

Jako je známe, finančný minister *Lukács* postaral sa, aby daň vyrubujúce komissie počas ex-lexu zastavili svoju prácu. Poneváž ale ex-lex nebude na veky trvať, obchodné a priemyselné komory v prípise upozorňujú prácu dávajúcich, že za svojich zamestnancov povinní sú platiť prvotriednu zárobkovú daň. Zamestnávateľ platí zárobkovú daň za čelad, za v úzkom smysle bratých domáciach sluhov, za diurnistov, za pisárov nefahajúcich riadny plat, za tovaryšov a za pomocných robotníkov, ktorých mesačný plat neobnáša viac ako osemdesiat korún, alebo keď robia od kusa. Zárobkovú daň neplatia od takých tovaryšov a pomocných robotníkov, ktorí pracujú za týždennú alebo dennú plácu, alebo keď pracujú od kusa, ale ich zárobok neprevyšuje obvyklú dennú plácu. Keď by daň vyrubujúca komissia mýlne vypísala, tak cieľom sotrenia alebo prinavrátania snád zinkassovanej dane treba sa obrátiť v prosbe bez štempla ku patričnej finančnej direkcii.

Útok Ruska na Poliakov.

Ruská vláda držala za potrebné sotretie Finska so zeme. Teraz sa dala do práce, aby ani znaku nezostalo po niekdajšom Poľsku a jeho národe. «Čas» totiž oznamuje z Varšavy, že gubernia volynská, tedy veľká časť Ruského Poľska rozdelená bude z politických príčin na dve gubernie. Jedna gubernia bude mať za svoje hlavné mesto Žitomir druhá Luzk. Obyvatelia žitomerskej gubernie nepocítia ešte natoľko následky podelenia volyuskej gubernie, jako tí, ktorí padnú do luzkej gubernie. Týmto spôsobom totiž asi 900.000 duší poľských v šiestich okresoch bude vykrojené z kráľovstva poľského a privtelené do takzvanej zeme severozápadnej, aby po nich nezostalo ani pamiatky. «Kuryer Pozzański» o tomto delení píše nasledovne: «Vtelenie zeme s bývalým obyvateľstvom unitským (gr.-katolíckym sjednoteným) z kráľovstva poľského do takzvaného severo-západného kraja je víťazstvom strany Pobjedonoscevovej. Svätá synoda jasá, že zbytky unitov padly do jej rúk, rusifikátori triumfujú, že kus kráľovstva poľského, tak odporujúceho rusifikácii, bol odtrhnutý a veľký kus z neho že bol privtelený do provincie v troch štvrtiach už poruštenej a už tým, zvlášte ale pri výnimečných zákonoch, dla ktorých unita nesmie mať vlastnícke právo na pôdu, vydaný je na pospas porušeniu.

Vzbury na Balkáne.

Poslednie dni — ako telegrafické zprávy oznamujú — zatkli mnohých bulharských mužov pre upodolenie o spojení s vodcami macedonského výboru, čo vzbudilo veľké rozhorčenie v bulharských kruhoch, ktoré

sympatisujú s macedonským výborom. «Mir» oznamuje, že z Varny dostal revolučnú proklamáciu, v ktorej sa vyzýva panovník Ferdinand, aby Turecku odkázal vojnu, ktorá končí nasledovne: Toto je hlas národa. Panovník, čuj hlas ľudu! — Toto hnutie bolo príčinou, že bulharská vláda telegraficky zavolala domov panovníka, ktorý sa už aj vrátil do Sofie robiť nejaký poriadok, lebo je zrejmé, že členovia rozohnatého macedonského výboru doma ďalej poburujú. Tu by tedy v prvom rade bulharské vrchnosti mohli so zďarom zakročiť proti agitátorom, ak totiž tie vrchnosti nesúhlasia s buričmi.

Teraz porta písomne upovedomila veľvyslanca rakúsko-uhorského a ruského, že výbor zamedzuje návrat Macedoncov, ktorí ušli do Bulharska, že bulharské vrchnosti nerobia vážne poriadky proti buričom, že rezervisti robia evičby namiesto toho, aby ich použili ku kontrolovaniu a prenasledovaniu a že so strany bulharskej nezamedzujú bandám priechod cez hranicu a konečne, že bulharská polícia nerobí nič proti organizovaniu bánd. Táto zpráva nebola vystavená pečatou porty, na čo teraz často zabudnú na porte. O forme v posledných udalostiach v Monastiri bulharskí revolucionári provokovali, čo svedčia aj v nemocnici ležiaci ranení mohamedáni, ktorých videl i rak.-uhorský i ruský konsul. Dla posledne došlých zpráv ale bolo to naopak, lebo len v Monastiri zabili dosavď 25 kresťanov a 35-ti boli ranení. Asi polovica obetí sú Gréci. Smerodajné diplomatické kruhy majú nádej, že porta teraz už porobí také poriadky, aby sa podobné krveprelievania neopakovali.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvúch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobré vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitateľa veľacteného katoľického obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolicke školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolicke obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katoľické obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povdačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. *Ján Boll, farár.*

Preložené jarmoky. V obci Nagy-Röcze (v Revúci) tohoročný jarmok miesto 13. júna bude sa odbyvať 15. júna. — V obci Ó-Futtak tohoročný jarmok miesto 14. júna a 1. novembra budú sa odbyvať 7. júna a 7. novembra. — V Petrováci tohoročný jarmok miesto 30. augusta bude sa odbyvať 23. augusta. — V obci Fülek miesto 24. a 25. mája bude sa odbyvať 25. a 26. mája.

KRAJINSKÝ SNEM.

Vyslanie kvótovej deputácie tvorí ešte vždy jadro debatty snemovej. Bárs i neodvislá strana vyslovila sa, že nebude obštruovať oproti tomuto návrhu, jednotliví rečníci menovanej strany, ako Nessi, Lengyel predsa len predlžujú debattu opravdivými rečiami.

Pred pojednávaním denného poriadku ohraduje sa poslanec Julius Nosz oproti tomu upodozreniu niektorých novín, že bol prinútený vystúpiť z liberálnej strany. Nechce pojednávať vo sneme, prečo vystúpil, ale osvedčuje, že vystúpil len z vlastného presvedčenia a nie pod nejakým nátlakom.

B. Barabás hovoril o horvatských udalostiach a obviňuje vládu, že nevie urobiť poriadku medzi demonštrantmi. Ďalej dozvedel sa o tom, že slepá nenávisť oproti Maďarom sa medzi Horvatmi rozširuje. Tvrdí, že demonštrácie z Viedne objednávajú, čoho dôkazom je to, že Horvati ustavične spomínajú cisára.

Rigó: «Lebo uhorského kráľa niet.»

Predseda volá Rigó k poriadku.

Szell mu odpovedá, že je nie dobre rozčuľovať verejnosť horvatskou otázkou, kým odtiaľ obsérnejšie zprávy neprišli. Tají, žeby z Viedne vplývali na horvatské udalosti, ba práve odzudzujú ich. Na koľko by sa stalo, že by v Horvatsku urazili uhorské odznaky alebo címer, tak vtedy použije toho najprisrnejšieho trestu zákona oproti páchatelom.

Josipovich osvedčuje v mene horvatských poslancov, že sú chyry časopisov o horvatských udalostiach prehnané, a vyzýva opozicionálnych poslancov, aby cestovali pod jeho vedením do Horvatska a presvedčili sa o pravdivom stave vecí.

Po vecnej poznámke Barabáša pokračuje sa v debatte vyslania kvótovej deputácie, a keď zápisník označuje ako prvého rečníka Lengyela, veľká časť liberálnej strany vstane s miesta a vyjde von. Toto vyvolalo veľké vzrušenie v neodvislej strane.

Potom v pokračovaní debatty rečnil ugronista Eitner. Nepodporuje návrh odhliadnuc od zásadných príčin ešte i preto, lebo je vláda slabá oproti Horvatom a ostatným národnostiam. Nie je pravda, žeby opozícia hatila pojednávanie v sneme o platoch úradníckych. Vláda si dôverne schôdzky po vidieku a telegrammy objednávava. Zaoberá sa s kvótovou záležitosťou a je presvedčený, že sa ustálenie kvóty už od rokov deje nezákonnite.

Reich drží za potrebné kritizovať otázku kvóty zo stanoviska všeobecného práva. Za chybné považuje, že sa musí v páde nedohodnutia zase použiť rozhodnutia panovníkovho, ponevác nijak neprospieva kráľovskej hodnosti miešať sa do boja hospodárskych záujmov dvoch krajín.

Pichler povedal kritiku o terajšom politickom stave. Zaoberá sa v prvom rade s horvatskými udalosťami a

obrátiac sa k horvatským vyslancom hovorí, že ich miesto teraz je nie tu demonštrovať pri Széllovi, ale doma propagovať medzi búriacim sa ľudom ideu horvatsko-maďarského bratstva.

Štefan Rakovszky ľudák, navrhoval, aby sa pojednávaly imunitné záležitosti. Tento návrh podporoval aj Ugron. Snemovňa na poznámku ministra Darányiho, ktorý zastupoval vládu, v tejto otázke už minulý týždeň rozhodovala, neprijme návrh.

Interpelloval Dobiucky v záležitosti usporiadania platu železničných úradníkov a Kelemen v záležitosti robotníckych pomerov v Čongrádskej stolice.

Predseda oznamujúc, že interpellácie sa doručia ministromi vnútra, poťažne ministromi hospodárskych záležitostí a orby.

Ludvik Holló hovoril proti tomu, že na monitore Szamos, pri Dunajskej slávnosti, keď sa jeho veličenstvo kráľ objavil na balkone, vojenská hudba zahrála «Gott-erhalte».

Ministerský predseda Széll poznamenáva, že slávnosť bola spoločenská, do ktorej vládu nebolo nič. Gotterhalte jo storočná inštitúcia, vzdych a výraz úcty, ktorá sa tu v Uhorsku nevzdáva rakúskemu cisárovi, lež uhorskému kráľovi.

Michal Babó hovoril tiež o dunajskej slávnosti a o tom, že vojenská banda zahrála Gotterhalte, vidí hrubú urážku a vyzývavosť k zaujatiu stanoviska proti dynastii.

Mikuláš Tomašič, horvatský vyslanec na nápady, ktoré odzneli so strany opozície na Horvatov, nechce odpovedať. Nech sú ale teraz pomery v Horvatsku jakékoľvek, vždy treba mať pred očima, že Horvatsko nerozdeliteľne patri k Uhorsku v smysle pragmatickej sankcie; nad tento zákon je ešte silnejší historický a zemepisný sväzok medzi dvoma krajinami. Nepokoje nie sú stálé, chyby treba napraviť a nie zhoršovať. Vo vyrovnaní medzi Uhorskom a Horvatskom je povedané, že v Horvatsku úradná reč je horvatská, kdežto pri železničiach sa toto neuplatňuje. Keď sa zadrží každý bod vyrovnania, horvatský ľud nedá sa použiť za nástroj nikomu.

Jednou chybou je i polozenie železničných úradníkov, ktorí nevedia horvatsky a ktorí pre toto robia škandály. Ďalej keby sem neboly bývaly donesené vojenské otázky, v Horvatsku by neboly nepokoje. Horvati majú dôveru ku Széllovej vláde, čo dokázali i tým, že šli s ním do ex-lexu, kdežto s Bánffym nešli.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženostou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postavil, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižúdanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradi. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1903. 16-ho mája. V mene cirkevníkov Pavel Pavlovský, učiteľ.

Milodary ráčte na veľactenú Red «Krestana» zaslať.

Otvorený list na pána pátra Zaoska.

Dôstojný Pane!

Nikdá sme sa nekochali v tej nádeji, že nám chudobným Lutišanom bez trápenia a veľkej starosti podarí sa nový kostol vystaviť. Dobré vieme, že za našich časov sa málo obetovatosti nachádza. Príčina toho je tá, že z jednej strany ľud so všetkých strán je veľkými výdavkami obťažovaný; z druhej strany zas láska k spolublížnym ochladla. Dnes panuje sobectvo, nedožičlivosť, závisť; a to preto, lebo málo kde je tá láska, ktorú sám Ježiš Kristus na tento svet priniesol, a v ktorej učí ešte i dnes, že máme utisnutým a v núdzu trpiacim pomáhať, totiž jejich farchy uľaviť. Lenže Bohužia! Svet v takýchto pádoch sa hluchým a slepým urobí. Mysli si: čo tam pokom, nech len ja mám. Na to zabudli ľudia, že keď kto má a môže, že to má od Boha preto, aby skutky milosrdenstva konal, lebo tieto množstvo hriechov prikrývajú. Skutky milosrdenstva ale v prvom rade majú sa obracať tam, kde je najväčšia potreba totiž kde o pomoc volajú.

Jako Vám je známo, náš drahý pane páter Zaosku, podali sme prosbu od srdca k srdcu o pomoc volajúcu. A buď Bohu chvála, našli sa šlachetné srdcia, v ktorých istotne láska Kristova prebýva; poslali svoje milodary na náš novo vstavajúci kostol. Ale keď pozierame číslo tých, ktorí nám na pomoc pospiechali, vidíme, že ich je len 43, nuž úzkosť nás obklučuje — na myšlienku tú — čo budeme robiť, až nám dobrí ľudia nebudú pomáhať. Doteraz dostalo sa 243 korún, z ktorých asi tretinu sme dostali za Vaše nám obetované knižky. Úprimne Vám píšeme, že náš ľud ešte vždy nerád akosi číta, a preto ani nepodporuje tlač. Ešte vždy uznať nechce, že jak užitočné je dobré čítanie v dome mať. Máme dosť lacného čítania a novin, ktoré nielen že občerstvujú dušu, ale i rozveselia zadumené mysle. S vášho diela «*Tridsaťročné jubileum Vašeho farárstva*» máme priam ešte polovičku. Práve teraz obdržali sme zas nové — pre náš kostol — venované dielo: «*Odrobinky svatby Kaany Galilejskej*».

Vy chcete s tymato odrobinkami hladných

Lutišanov, keď i nie nasýtiť, aspoň občerstviť a láskavých čitateľov poučiť a rozveseliť. Úfame sa, že oboje docielite.

A preto jeden hlavný kameň nášho kostola ste založili, Vy velebný pane Zaosku, ktorý bude svedkom Vášho šlachetného srdca, v ktorom ozaj láska Kristova prebýva. — Vy ste prvý očuli náš o pomoc volajúci hlas. Vy ste sa zaujali — tam, kde je najväčšia potreba. Vaše skutky milosrdenstva sú zapísané nielen na zemi, ale aj v nebi, kde je odmena väčšia, jak na zemi.

Z tejto príležitosti v mene mojich chudobných farníkov s hlbyn srdca pochádzajúcu veľkú vďaka zasielame z výrazom našej hlbokéj úcty oproti Vám. Nech Boh láskavý odmení šlachetnosť Vašu jak na zemi tak i na nebi.

Včul ale obraciame sa na všetkých priateľov a čitateľov «*Kreštana*» a «*Posla Sv. Antona*», bársby v každom kreštanskom dome sa nachádzal — lebo lepších noviniek nad «*Posla Svätého Antona*» pre mravné čítanie neni —, aby ste na nás nezabývali. Koľko kto môže, nech obetuje na náš kostolík.

Ved je dobrosrdečnosť Bohu milá čnosť.

Milodary prerážajú nebe, kde pre dobrodincov odmenu večného spasenia chystajú.

Lutissa, o. p. Ó-Besztercze (Trenč. stol.)

Ján Greben, farár.

BESEDNICA.

Korheľský život, korheľská smrť.

Kamaráti z mokrej štvrti
už korhela vzali čerti,
už ho vzali z vášho kola;
jaká to smrť strašná bola!

Čo s ním ste vždy popijali
a tak ste ho milovali,
hľa, v ňom zblklo páleničisko
tak skončil smrť korhelisko!

Skončil on smrť v strašných mukách,
teraz on je diablom v rukách:
už ho v pekle usadili,
polepšite sa vy živi!

Bo strašná smrť býva taká,
že i diabol na vás čaká,
už vám stele postel v pekle,
veru je to vám nepekne.

Že i vy tiež tak slopete,
čo že na to ráz poviete?
Nechajte tie plané zvyky,
tanec, pijanstvo, muziky.

Tak bude Boh ku vám milý,
vo dne v noci v každej chvíli;
aj smrť krásna vás predíde
lepší život sa vám síde.

J. V. nepriateľ korheľov,

Zábavná zahrádka Zaoskova v parku horniackej výstavky.

(Dokončenie.)

Nepochybujem, že si už videl na jarmokoch u obrázkárov na stene alebo na bráne vyseť dva obrazy s nápisom: «Eine Nacht in Neapel» (Jedna noc v Neapoli) a druhý «Ein Abend in Venedig» (Jeden večer v Benátkach). Na obrázku «Eine Nacht in Neapel» na hladunkom jako zrkadlo mori vesluje za jasného nočného a krásno-mesačného času jeden panský člnok; v ňom sedí jeden pán s githarou v ruke, hrá a spieva a jeho pani je opretá s loktama na jeho kolenách a počúva spev i muziku svojho pána. Malé vlnky morské jako postriebrené od mesiačka nesú člnok vždy ďalej od brehov do otvoreného mora. Utešené mesto Neapol rozprestiera sa na brehu, jako za jemným, modrým závojom priezračným a v úzadí vypína sa k nebesiam živá, ohnivá sopka Vezuv. Čierny dym valí sa z nej a oheň jej osvetľuje celé okolie, vrchy a more na ďaleko. Krásne to divadlo prírody. Rád by si sa aj ty kolemboval na vlnách morských a pozeral túto panorámu Božiu?

Čo sa týka obrazu «Ein Abend in Venedig» (Jeden večer v Benátkach), to je tiež zaujímavý obrázok. Mnohí, zvlášte mladoženisi schválne cestujú po sobási do Benátok, by večerný život tohoto morského mesta obdivovali. Hlavný večerný život je tam na námestí sv. Marka a «grand kanale» (na veľkom kanale), čarodejno osvetlenom, kde samé osvetlené «gondoly» (člnky) s obecnstvom a s muzikou talianskou a so spevom sa sem-tam prevádzajú.

To všetko sa opísať nedá, to musí človek sám vidieť, aby mal o tom aký-taký pochop. Preto aj hovoria cestovatelia:

«Neapol a Benátky ráz vidieť a potom zomrieť». Tak jako to povedal starý Šimon, ktorý — keď uzrely oči jeho milého Spasiteľa — žiadal si zomrieť, natoľko bol s tým spokojný.

Každý ale nemôže ísť do Neapolu, ani do Benátok, preto na svetových výstavách napodobňujú tieto mestá a

dajú príležitosť ľuďom, všetko — aspoň to hlavné — vidieť, čo v tých mestách k videniu je. — Budapešť mala svoj «Konštantinopol» počas výstavy, v ktorom v tureckých šatoch navlečené židovky tancovaly, s tamburiciami vyskakovali a židáci jako Turci preoblečení im jodluvali a vachkali.

Viedeňská výstava mala svoj «Venedig» s «grand kanalom» a s doskovým palácom dážďovým atď., a večer bolo tam jako vo Venedigu, lenže miesto Talianov Švábi pili pivo.

Naša horniacka výstava nasleduje po parížskej a filadelfickej svetovej výstave, preto aj k nám preniesli Neapol a Venedig, a síce medzi Chumcom a Budatinom ich vystavili na grand kanale «Kysuca», ktorá sa vlieva do Váhu a Váh s Dunajom do mora. Teda cieľu zodpovedajú tieto horniacke dve morské mestá, aspoň sa z nich možno na more dostať a pozrieť si ho.

Keď si sadneš na člnok chumeckého rybára za krásneho mesačného večera, začneš sa aj ty na strieborných vlnách do moru bežiacej Kysuce hymbáľať. Chumeckí mládenci aj tebe za pálenku zahrajú melancholičnú národnú pieseň: «Dlhopol, Dlhopol, dlhopolská rieka; ne-jedna dievčína za nami narieka». A síce jeden na drombli, druhý na fujare, tretí na okarine, ústovej harmonike od «Štorcha», takže v hlbokjej melancholii sa zahrúziš s veľkým pôžitkom horniackej fantázie, ktorá je u nás živšia od krumpiel, nežli a Dolniakov od fažkých slížov, džgancov a zdúvajúcej fazule.

Potom pozri si na osvetlený Chumec. Keď gazdovia večerajú, vidíš, jako sa Chumec na spôsob terrasu pekne od brehu hore zdvíha jako mesto Neapol, a nad brehom vo výške k severu stojáca cigáňska villa sa ti prezentuje jako kráľovský palác na vrchu osvetlený; cigáňka snád varí zdochlú hus alebo kura, preto je celá villa dobre osvetlená. V úzadí nad Rudinskou stojí vysoký — v podobe cukrového klobúka — vrch «Rochatica», vyhorená to sopka, teraz ale živá, ožiarená jako Vezuv. Dym zpoza neho vystupuje, bo s druhej strany Rochatice pália cigáni uhlie zo suchých stromov slivkových, ktoré celú zimu vláčili, čo im lacnejšie prínde nežli kamenné uhlie po železnici z Ostravy. Budú kuť klince, bo ich je treba veľmi mnoho ku výstavke. Teda vidíš hneď aj horniacky Vezuv, na ktorom síce Palmier nemá svoje observatorium, ale rudinský hájnik striehne na cigánov, by do kráteru jeho nepopadali, keď pokradnú kde husy v Divine alebo inde a chceli by sa ukryť v kráteri. Bo počas výstavky oni reprezentujú neapolských Lazaronov, ktorí cestovateľom bývajú nepríležití skrze pýtanie almužny.

Ty síce nemusíš hneď zomrieť, keď tento krásny obraz horniackeho Neapola si videl, radšej dočkaj, až ňa Pán Boh povolá. Potom ktože by nám prišiel na našu výstavku, keď by každý v našom Neapoli a vo Venedigu od krásy a prekvapenia musel zomrieť? Turisti by sa naliakali, a nemal by kto potom u nás čo obdivovať.

Tak zaujímavý je aj «večer v našom Venedigu». Prieštor sv. Marka a Dogov palác stoja v budatinskom parku. Kompanila u nás ešte nezapadla jako v talianskom Ve-

nedigu, tá stojí fest, vydržala aj revolúciu. Nezabudni si večer pozrieť osvietený «grand kanal» a veľké «gondoly» pltníkov z Horelice; samý život uzreš na nich, všetko osvietené pri brehu grand kanála.

Jedni varia slaná baraninu ku večeri. Druhí zase hriate pálené pripravujú s korením proti morskej nemoci, bo chystajú sa do Veči a do Komárna. Iní fajčia a odpočívajú od krémovej štrapácie. Iní zase spievajú krásne talianske pesničky: «Horelica-čaca hej, zákopecký koscel, nože mi má milá len dobre poscel. Na okne sirka, ocel, kremienka» atď., všetko dľa Palestriny ba aj v gregorianskom trojhlas. — Grand-hot-vole, z predmesta «il studničky» špaciruje na placi sv. Marka okolo Dogovho palácu až do pol noci; všade muzika, spev, ba ešte aj kohúti budatínski a chumeckí spievajú s opitými tovaryšmi.

Tu keďby si aj chcel zomrieť, nemôžeš, bo ti nedajú k tomu potrebného pokoja, skôr ti môžu hlavu prebiť, jako to mne raz tu spravil jeden opitý murár pri tej kampanile, keď som ho upozornil, aby dľa nóty spieval a nie vo spust sveta jako kohút, keď ľudia budí.

Dorábanie zbožia.

Najlepšiu a najistotnejšiu úrodu dáva zbožie, preto dorábanie jeho najdôležitejšie je pre roľníka. Z neho má najlepší dôchodok. Medzi zbožie počítujeme: žito (pšenicu), raž, jačmeň, ovos, pšeno, pohánku a kukuricu.

1. *Žito.* Dľa siafa rozoznáme jasenné a jarné. Oboje majú viac fajty. To môžeme povedať, že nielen každá krajina, ale takrečeno každé okolie má obzvláštnu fajtu žita, ktorá tam dáva najlepšiu úrodu. V našej krajine najchýrenejšie je banátske takzvané ocelové žito a z okolia Tisy. Jasenné žito, vynímajúc najsevernejších krajov našich, všade sa urodí, ale najlepšie na Dolnej Zemi. Žito ľúbi viazanú pôdu (hlinačku) najmä ak je v dobrej sile, a obsahuje v sebe dostatečného humusu. Najlepšie raste v úhore, alebo jestli ho po dateline, lucerne, ľadníku alebo po zelenej kukurici (ktorá slúži za krm) sejú. Najhoršiu úrodu dáva, keď ho sejú za klasovými rastlinami. Zdrží hnoj, ale lepšie je, keď zem pod tú rastlinu hnojíme, ktorú pred žitom siali sme, najmä ak je ona úrodnejšia, lebo vtedy žito ľahko polahne. Jasenná sejba od prostred septembra až do druhej polovice novembra trvá. Jestli s rukou se-

jeme, na jeden katastrálny joch potrebujeme 110—170 litrov zrna, sejúc s mašinou, len 90—125 litrov. Čím prv sejeme, a čím lepšia je zem pre žito, tým menej zrna potrebujeme. Na siatie vždy len najlepšie a celkom čisté zrno potrebujeme. V žite často nachádza sa sneť. Oproti tomu treba zrno pacovať. To takto sa robí: Vezmeme hektoliter vody, a dáme do nej pol kila utlčeného svetlého liadku. Zrno nasypeme do koša (krosne) a vložíme ho do tej vody. Necháme ho tam za pár hodín. (Inde vystrú zrno a polievajú ho s liadkovou vodou. Prvší spôsob je istotnejší.) Keď sme žito z pácu von vzali, usušíme ho na povetrí a zasejme. Naraz len tolko pacujeme, kolko na druhý deň vysejeme, lebo jestli takéto zrno dlho stojí, nebude sa klíčiť. Oziminu na jar pobránime, neskôr ale vyšklbeme škodlivú burinu. Jak je bujné, zkosíme z neho na krm. Žať vtedy máme, keď dostane žltú farvu, lebo zrno vtedy je fažké. Úroda býva rozličná. Katastrálny joch dáva 10—12 hl. Hektoliter dobrej pšenice váži 78—80 kgr.

Jarniu pšenicu zriedka sejú, obyčajne len vtedy, jestli dáka nehoda zničila oziminy. Táto len v dobrej zemi sa darí, a nemá takej ceny ako jasenja.

2. *Raž.* Tiež je dvojaká a má rozličné fajty. Zdrží aj chladnejšie podnebie. Najlepšie rodí sa v piesočnatej zemi, ak je ona pri dobrej sile. Kde žito nesľubuje úrodu, tam raž vždy môže potešiť gazdu. Raž neradím siať jedno za druhým. Najlepšiu úrodu dá po tých rastlinách, po ktorých aj žito. Siať už v auguste môžeme. Volačo menej zrna treba, ako zo žita, lebo lepšie sa rozraste. Oziminu neradím na jar pobrániť, lež s valcom potlačíť. Jak raž v jaseňi veľmi porástla, treba ju zpäť, aby sa pod sňahom nevyparila. Úrodu dľa toho môžeme očakávať, do akej zeme sme siali. V planej piesočnatej zemi dá 4—6 hl., v lepšej 10—14 hl. Jarnia raž jak na zrno, tak aj na slamu slabšia je, preto len lecikde sejú takúto. Mnohí roľníci miešajú raž so žitom, a tak sejú. Najmä na chlieb. To ale neodporúčam, už aj preto nie, lebo raž so žitom nedozre od rázu. Najlepšie je osobitne siať každé zrno, a len k melivu miešať dľa potreby.

(Dokončenie nasleduje.)

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou nás vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Náš kráľ a Viktor Emanuel Talianske časopisy a viac popredných nemeckých novín, medzi inými aj «Frankfurter Zeitung» priniesly zpravu, že kráľ Viktor Emanuel predsa len navštívi nášho kráľa vo Viedni a že náš kráľ talianskemu kráľovi v Ríme vráti návštevu. Na tieto chýry viedeňský časopis «Die Zeit» píše: «Je úplne vytvorené, žeby cisár Franc Jozef dotiaľ odcestoval do Rímu, kým Lev XIII. je hlavou cirkve. Cisár je nielen dobrý katolík a v šedivom pápežovi ctí si nielen hlavu cirkve, ale je mu menovite i zato veľmi vďačný a oddaný že pápež bol ten, čo ho v najťažších okamihoch života jeho svojimi potešujúcimi listami upokojil. Preto nechce cisár kým pápež Lev XIII. žije, v Ríme navštíviť talianskeho panovníka. V inom talianskom meste nebol by proti tomu, ak by s tým taliansky kráľ súhlasil. Ale ak by sa toho pridržali, aby Franc Jozef v Ríme vrátil Viktorovi Emanuelovi viedeňskú návštevu, tak je isté, že sa títo dvaja panovníci za istý čas nestretnú. A všetko toto je iba toho následkom, že keď Viktor Emanuel oznámil vo Viedni svoju návštevu, zabudnul sa opýtať — ako je to vo zvyku, — že kde si žiada cisár vrátiť návštevu. Za takýchto okolností cisár sám sdelil, že v Benátkach by sa mohli stretnúť. Viac než isté je, že taliansky kráľ nepopustí a pridržať sa bude, aby mu cisár Franc Jozef v Ríme vrátil visitu a tak z cesty talianskeho kráľa Viktora do Viedne a z cesty cisára Franca Jozefa do Rímu nebude nič».

Z nitrianskeho biskupstva. Za kaplánov prelození boli: Anton Turčín z Bánoviec do Žiliny, Adam Pelikán z Veľkých Bošian do Bánoviec, Koloman Hamar z Kolože do Veľkých Bošian, Martin Némegy do Novákov a Karol Slavka za dočasného administrátora z Veľkej Bytče do Kis-Apponya. — Farársku zkúšku složili: Ignác Adamik kaplán vo Varíne, Jozef Buday kaplán v Bošáci, Tomáš Ružička kaplán v Považskej Bystrici a Gejza Schmid kaplán na Turzovke. — V ostrihomskej diecéze farársku zkúšku složili: Karol Jaroš katecheta vo Fiume a kapláni Ján Jedlička a Jozef Suchán.

Noví biskupi. Maďarský úradný časopis oznamuje, že za veľko-váradského biskupa vymenovaný je spišský

biskup Pavel Szmrecsányi, za grécko-katolíckeho biskupa vo Veľkom Várade dr. Demet Radus a za grécko-kat. biskupa v Lugoši dr. Vazul Hosszu.

Stotisíc korún čistého dôchodku. Celý príjem pri dunajskej slávnosti, ktorá bola dňa 13. mája v Budapešti usporiadaná, obnáša asi 300.000 korún. z čoho po ztiahnutí rozličných výdavkov 100.000 korún ostane na dobročinný cieľ.

Strajk pekárskych robotníkov. Ruch strajku pekárskych robotníkov v Pešťbudíne, ktorý trvá už od viac týždňov, prešiel aj na vidiek, tak že pekársky robotníci naraz v troch vidieckych mestách vypovedali strajk a síce v Segedíne, vo Veľkej Kaniži a v Temešvári. — V Temešvári strajkuje stoosemnaš robotníkov, medzi nimi 60 robotníkov bez práce. — V Pešťbudíne počas strajku zdraželo všetko pečivo.

Nový podpredseda spolku sv. Štefana. Valné shromáždenie spolku sv. Štefana v Budapešti zvolilo nového podpredsedu v osobe dra Alexandra Gieswein.

Západočeské umelecko-priemyselné museum kráľ. mesta Plzni usporiada v novej svojej budove v dobe od 31. mája do 19. júla 1903 väčšiu odbornú výstavku pre ktorú podarilo sa mu za prispenia rôznych vynikajúcich museí a jednotlivcov domácich i zahraničných sústredniť celý rad typických prác z oboru starého i moderného umenia vyšivačského i krajkárskeho. Navštevovatelia výstavy najdu tu práce temer všetkých národov slovanských, vedľa materiálu mimoslovanského z rôznych miest Európy a Asie, ktorá hlavne kolekciou čínsko-japánskou vedľa ukázok prác indických a perských, skvele bude reprezentovaná. Zvlášť oddelenie všeslovanské bude tvoriť priehľadný celok, ktorý umožní štúdium a poznanie týchto slovanských ľudových umeleckých výtvorov, tak so strany umeleckého, jak i technického prevedenia. Otvorenie výstavy pripadá na svätodušné sviatky.

Starožitnosti vykopali pri zemných prácach okolo kláštora velehradského na Morave. Vykopali hrob pokrytý kameňom, na ktorom nachodí sa dvojité kríž, akého užívali slovanskí apoštoli sv. Cyrill a Method. — Pri Blatne vykopali hrobku urnovú, v ktorej nachodí sa 40 bronzových náramníc. Urna obsahuje teda popol ženskej. Náramnice slúžily na ozdobu horných ramien, na každé prišlo po 20. Má to byť nález z poslednej bronzovej doby, asi z rokov 800—1000 pred narodením Krista. — Na severnej strane Matiašovho chrámu v Budíne pri opravňných prácach odokryly rupy starého kostola dominákov, svätyňa a krypta chrámu sú v zriedka dobre zachovalom stave. Našli tam aj veľmi cenné starožitnosti, ktoré obdrží maďarské Národné museum v Pešťbudíne.

Jubiläum v New-Yorku. Tohoto mesiaca bude veľká slávnosť v New-Yorku. Dňa 26. bude 250 rokov tomu, ako mesto New-York prijalo svoje terajšie meno (predtým volalo sa New-Amsterdam). Ustálili, že jubiläum oslávia parádne na mestskej radnici. Na slávnosť príjde aj bývalý predseda Spojených štátov Cleveland. New-York založili Hollandčania r. 1612. Roku 1642 stavali prvý kostol. Roku 1785 bol v New-Yorku prvý kon-

Už horí!

gress, kde sa rokovalo o spojení amerických štátov a roku 1789 tiež tam vyvolili Washingtona za prvého predsedu amerických Spojených štátov.

Vystahovalstvo. Z Hodušoviec sdelujú, že sa tam po tieto dni 30 rodín odhodlalo na cestu do nového sveta a zanechali svoje gazdovstvá a polia cieľom opatrenia obyvateľom susednej obce. Títo ich z vďaky s muzikou vypevadili na železničnú stanicu.

Neverný listonoš. V Regensburgsku 42-ročný listonoš Frank Schlangberger zpreneveril na pošte dvestotisíc mariiek a ušiel z Regensburgu.

Strašný náhrobný nápis nachodí sa v cintoríne debrecínskom vyvraždenej rodiny Móriczovskej. Nápis náhrobníka zneje: «Tu odpočívajú v Pánu: Jozef Móricz starší, umrel v 67. roku svojho života. Dcéra ho zastrelila. — Erža Móricz, umrela v 17. roku života. Sama sa zavraždila a zastrelila aj svoju matku. — Jozef Móricz mladší, umrel v 17. roku života v žalári. Zasrelil svojho otca. Večné milosrdenstvo nech je ich úbohým hriešnym dušiam milostivé».

Anglický kráľ v jednej kartárskej peleši. Parížsky časopis v poslednom čísle sdeluje o anglickom kráľovi Edvardovi zvláštnu a skoro neveriteľnú zprávu. Dľa menovaného časopisu kráľ Edvard počas svojho pobytu v Paríži poslednú noc, keď sa jeho hostia vzdialili, potajomky dal sa zaviesť do jedného parížskeho klubu, kam ako waleské knieža často chodieval. V klube hral sa anglický kráľ bakkarat a do rána do 4. hod. prehral vraj deväťdesiatpäťtisíc frankov.

Zakázané lichvacie jarmoky. Z Nitry oznamujú, že v skalickom okrese medzi statkom panuje kulhavka a slinavka, následkom čoho krajinské a týždenné lichvacie jarmoky v okrese tomto na istý čas sú zakázané.

Konec zvady. F. H. sdeluje: Anton Filip, obyvateľ na Vrútkach viac rokov bol zamestnaný v tamojšej dielni košicko-oderbergskej železnice a len nedávno šiel do pensie. Miesto pokoja a odpočinku čakaly však naňho ustavičné nepokoje a nesváry, ktoré mal so svojou manželkou. Zaiste následkom tohto spríkril sa mu život a obesil sa v komore. Keď ho zbadali, nešťastník bol už mŕtvý.

Popravenie jedného Budapešťana v Čikágu. Udenár Franc Pray pred pár rokmi mal na Angyallölde v Budapešti pekný obchod, ale následkom nešťastných podnikov vyšiel na vnivoč. Šiel do Ameriky probovať šťastie a osadil sa v Čikágu. Avšak ani tam mu neprialo šťastie. Vidiac, že statočnou cestou k ničomu nepríde, dal sa na hriešnu cestu a začiatkom roku spáchal lúpežnú vraždu, prečo bol odsúdený na smrť. Výrok smrti previedli na ňom po tieto dni. Poslednou jeho žiadosťou bolo, aby jeho rodičov upovedomili o jeho nešťastnom konci. Nešťastní rodičia elektrinou popraveného človeka teraz dostali telegrafickú zprávu od rakúsko-uhorského konsula v Čikágu.

Nebezpečí vlamači. Práve rok je tomu, čo začala polícia prenasledovať tých neznámych vlamačov, pred ktorými každý hlavnomestský kupec mal strach, že mu

vníknú do obchodu a vylámu kassu. Konečne po veľkom namáhaní podarilo sa policii po tieto dni dolapiť jedného člena zlodejskej bandy v osobe 22-ročného zámočníka Alexandra Sábiana, práve keď chcel v jednej záložni vo Vasvári Pál-ulici založiť ukradené šperky. Lapený vlamač pomenoval i svojich súdruhov, ktorých polícia, prv než by sa boli o chytení Sábiana dozvedeli, tiež zatkla. Členovia vlamačskej bandy sú: bratia Alexander a Karol Sábian a bratia Anton a Žigmond Salzer. Menovaní behom jedného roku vlámali sa dovedna do štrnásť obchodov a všade vyvítali kassu a to s takou prefikanosťou, že im polícia nemohla nijako na stopu prísť. Na byte bratov Salzerovcov našli vela záložných cedúl, šperkov a peňazi, ktoré nakradli z rôznych obchodov. Polícia zatkla aj manželku Antona Salzera, od ktorej sa dosavád iba to dozvedeli, že ukrývala a podávala vlamačom potrebné nástroje. Polícia stopuje, že či neúčinkovala prešibalá banda i na vidieku.

Podivný turecký vojak. V tureckom meste Pristine odhalili nedávno zvláštnu vec. Vojenská vrchnosť totiž dozvedela sa náhodou, že v tamojšom 15. pešom pluku slúži už od troch rokov mladá dievka, menom Hanka a síce pod menom svojho brata Saliho Radšeba. Deva-vojáčka vyznamenávala sa zvláštne dobrým držaním. Tento v tureckom vojsku neslýchaný prípad oznámila vojenská vrchnosť sultánovi. Keď turecký sultán počul, že deva preto slúži pri vojsku, aby zachránila svojho brata zpod služby, ktorý je jedinou podporou svojej matky, udelil jej čestný rád a doživotnú pensiu. Samo sebou sa však rozumie, že devu poslali domov a jej brata oslobodili zpod služby.

Za živa pochovaní. V obci Lekene v Gemerskej udalo sa dňa 9. mája veľké nešťastie. Hrnčiar Mikuláš Jesze a jeho učeň Ján Petro padli v obeť svojej vlastnej nepozornosti. Mikuláš Jesze vyšiel totižto so svojim učňom za dedinu na hlinu. Majster a učeň kopali v jednej už hlbšie podkopanej šachte, odkiaľ aj inokedy brávali hlinu bez všetkej obavy, pretože pôda nad ich hlavou bola ešte dosť pevná. Ani teraz sa nebáli žiadneho nešťastia a preto bez všetkej opatrnosti pokračovali vo svojej práci. Od veľkých príšiek však dutina šachty natoľko premokla, že sa srútila na nich a obidvoch zasykala. Jesze ešte pred odchodom najal si voz, ktorý mal popoludní prísť pre vykopanú hlinu. Furman na určený čas aj prišiel, ale ne našiel tam ani majstra, ani učňa, len srútenú pôdu. Furman hneď vrátil sa do dediny, kde vec rozpovedal hrnčiarovej žene, ktorá tušiac zlo, s niekoľko ľuďmi vybrala sa na miesto, kde začali odhrňat sossutú zem. K večeru vykopali učňa, ale už bol mŕtvý. Onedlho našli aj majstra, ktorý však tiež už nežil. Vec hneď oznámili vrchnosti, ktorá zaviedla vyšetrovanie. Zistilo sa, že hrnčiar sám bol na príčine celému nešťastiu, pretože pri kopaní zameškal podopreť šachtu. Po úbohom človekovi ostalo päťoro drobných sirôt.

Proti alkoholizmu. Minister kultu a výučby dr Július Wlassics opäť urobil vážne kroky proti alkoholizmu. V jednom nariadení vyzval administratívne výbory právo-

mocnosti, aby pred valné shromaždenie právomocnosti predostreli návrh takého štatútu, jaké vyniesla r. 1893. hevešská stolica, dľa ktorého totiž deti nižšie 15 rokov neslobodno do krčmy alebo na verejné zábavné miesta vodiť alebo tam ich trpeť. Ten rodič, krčmár alebo majiteľ zábavného miesta, ktorý tento zákaz prestúpi, môže byť trestaný do sto korún peňažnej pokuty. Minister zároveň vyzval administratívne výbory, aby mu o prevedení tohto návrhu podali zprávy. V druhom nariadení minister rozkazuje, aby cieľom zachránenia mládeže od nebezpečia alkoholizmu, vo spolkoch založených pre mládež túže privykali k miernemu životu a vystríhali od chodenia do krčiem a na iné tomuto podobné verejné miesta.

Zo spolkového života. Starolubovský kresťanský potravný spolok vo Spiši vyplatil účastinárom po 5 percentoch; rezervná základina tohoto spolku obnáša 5500 korún. — Jakubjanský konsum tiež rozdal svojim údom po 5 percentoch.

Neľudský úrad. 250 tobotníčiek v úrade pre vymieňanie dohánu v Békés Čabe ide zastaviť prácu, pretože denná mzda počiatočníčky obnáša len 44 hal., po vycvičení sa 52 a konečne 60 halierov. Robotníčky žiadajú 1 korunu dennej mzdy bez rozdielu, potom aj to, aby sa s nimi slušnejšie zaobchodilo.

Výkaz z mäkko-uhelnej okolie. Z Ameriky píšú nám nasledovné: V mäkko-uhelnej okolicy získané bolo behom jedného roku 98,947.170 tonn uhlia. Počet zamestnancov páčil sa na 153.386, z ktorých o životy prišlo 456 a 861 bolo raneno. Vo všetkých 12 distriktoch spočítané bolo 34.423 koksových pecí; celková produkcia obnáša 14,741.091 tonn. Koni a mulíc bolo 11.833 upotrebeno.

Mnoho ľudských životov padlo v obeť uhlodolom vo Wilkes-Barre Pa. Naš dopisovateľ píše nám nasledovné: Dňa 22-ho apríla vo Wilkes-Barre — dľa ročnej zprávy hlavného inšpektora J. E. Roderick od banického úradu — vysvitá, že min. roku bolo v tvrdouhelnom poli 333,915.511 tonn uhlia vydolované. V celku zamestnané bolo 148.141 ľudí. Z týchto utratilo svoj život 300 a 641 bolo raneno. Vypotrebovalo sa 845.147 sudov pušného prachu, 2,130.965 funtov dynamitu, 16.139 koní a mulíc a 4938 kotlov, ktoré reprezentovali 354.337 koňskej sily ku vynášaniu uhlia na povrch zeme bola tiež upotrebeno. Okrem toho boli upotrebené pokusy ťahania aj pomocou elektriky.

Predám krásneho býka,

zo šľachetnej fajty, ročiaka, licentovaného v 11. mesiaci krásneho zrastu a jemnej srsti, za jehož všetky chyby ručím. Je veľmi bystrý, 2 metre dlhý a primerane vysoký, pochádza z krve šľachetnej, zvlášte od dobrej dojky, čo na ňom každý znalec pozná. Stojí 120 zl., a na železnici pošle sa kamkoľvek.

Adressa:

*Chromik Gergely,
Turzovka (Trencsén m.)*

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreššana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý poušiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreššan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Kto má knihy do daru?

Prosíme všetkých šľachetných ľudomilov, ktorým leží na srdci osveta kresťanská chudobných delníkov budapešťanských, aby ráčili láskave pripomocť nám ku založeniu primeranej knižnice pre «Budapešťanský katolícky delnícky kruh». Kruh tento sl. vládou potvrdený započal už účinkovanie svoje: objednal si miestnosť za 600 korún a členovia jeho ochotne prichádzajú po nedieliach k rozhovoru a prednáškam v duchu kresťanskom držaným. Ale príspevky členovské sú tak skromné, že z nich nemožno nám založiť knižnicu a vôbec pri chudobe našich tunajších rodákov-robotníkov odkázaní sme na priazeň každej šľachetnej duše, ktorá i v tom slovenskom robotníkovi vidí človeka a katolíka Kristu verného. Kto tedy máte snáď zbytočné pre seba knihy náboženské a mravnopoučné v reči slovenskej alebo v reči maďarskej písané, ráčte tiež doposlať na nižšieudatú adresu. Kto chce sa smilovať nad našimi tunajšími bratmi, nachodiacimi sa v biednom postavení bez práce, a chcel by daktorým halierom prispieť týmto polutovaniahodným bratom našim ku pomoci: ráčiž milodary svoje tiež na túto doposlať adresu: *Edvard Sándorfi, Budapest, VIII., Tavaszmező u. 19.* Miestnosť súkromná spolku nášho je: Budapest, VIII., Práter-u. 33.

Kreššana kupujte len u kreššanov!

Oznam.

Náš vrele milovaný velebný pán páter *Zaosek* svoje dielo «**Tridsaťročné jubileum farárskeho uradovania**» v 82 kusov obetoval čo milodar na nový kostol Lutišský, s tým právom, že dolupodpísaný môže dielo to odpredať a utržené peniaze na ten cieľ, na ktorý to venoval obrátiť.

Úctive teda prosím tých ct. čitateľov a dobrodincov, ktorí by chceli si túto knižku zaopatriť a k dobrému cieľu prispieť: aby sa hlásili u dolupodpísaného, ktorý za 25 krajciarov t. j. 50 halierov s najväčšou ochotnosťou a vďakou hneď na určité miesto odošle.

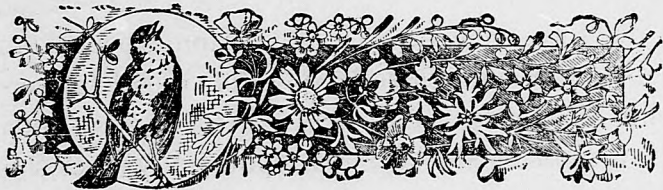
S týmto sa dvojaký cieľ obsiahne: asice má človek zábavné čítanie a pritom i obetuje milodar na vznešený cieľ, ktorý spolu podporuje chudobu.

Pritom prosím všetkých veľactených pánov, ktorí od velebného pána pátra *Zaoska* jeho dielo «**Tridsaťročné jubileum**» dostali a zaň nezaplatili, aby obnos 25 krajciarov na farský úrad Lutišský poslať si nesažovali; tým viacej, lebo to je tiež čo milodar na nový kostol Lutišský od dobrodinca veľkého, velebného pána pátra *Zaoska* obetované. Začo jemu i cestou tohoto úprimne ďakujem a «**Pán Boh zaplať**» privolávam.

V Lutišiach, dňa 17. marca 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.) *Ján Greben, farár.*

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

DOPISY.

Dolní Kubín.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «*Kresťane*» uverejniť.

Naše sídelné, stoličné mesto stalo sa chýrečným preto, že máme tu finančnú direkciju, ktorá sa na dve stolice, oravskú a liptovskú rozprestiera. Túto direkciju najviac židia navštevujú, keď sa o licencie uchádzajú. No v Liptove niektorí slúžnovci chytili sa čudného remesla,

licencie konať (žobrať), alebo zas, aby žida šťastlivého urobili, kresťanom licencie odoberať. Každoročne prihádza taká deputácia sem, pozostávajúca z niektorého slúžneho a notára, ktorých Hoffmann, krémár z Liskovej, po Kubíne vodi. Teraz bol slúžny Horánszky s likavským notárom sprevádzaný, pýtať direkciju, aby malokupcovi Jozefovi Škobla v Liskovej licenciou — na odpredávanie nápojov v zatvorených fľaškách — odobrali. Veľmi dobre počtuje ten pán! V Ružomberku — ako som počul — jest 43 licencií (krčiem) a pokiaľ počet obyvateľov tohoto mesta je 4300, tak na sto obyvateľov jedna licencia pripadá. Toto oči nekole Horánszkemu, ale v Liskovej, ktorá má 1700 obyvateľov, už nesmie byť drahá licencia ani len na zatvorené fľaše, tam už môže ľud i pomyje piť za drahé peniaze,

Pravda keď pán Horánszky aj s notárom sa u Hoffmanna zabávajú, zaiste im nedá z toho vína piť, čo Liskovanom, lebo ináč by neprišli viac k nemu, kdežto keď sú títo páni takí demokrati, že sa nehanbia ísť do sedliackej krčmy, majú z tých nápojov piť, ktoré Hoffmann Liskovanom meria. Či by títo nemali úbohý ľud skorej zastať? Veď toho slúžneho ten ľud platí a na notára všetci Liskovania — vynímajúc možno Hoffmanna — priražku platia, preto jestli chcú byť agentami za licencie, majú zo služby zadakovať.

My tu v Orave máme tiež slúžnovcov a notárov, však ale sme to ešte nepočuli, aby sa na takéto remeslo dali. Úbohí Liskovania, keď sa dáva vaša krčma do prenájmu (árendy), vaši páni dajú ju za 400 zlatých pod rukou do árendy, kdežto na licitácii vďačne by vám dali aj 800 zlatých, a tak musíte túto štrbinu s priražkou nahradíť, a teraz zase keď môžete zdravé a dobré nápoje dostať, to vám zas tí vaši páni idú prekaziť. Nešťastlivé sú také obce, ktoré často úradníci navštevujú a keď sa úradníci s notármi kamarátia.

Pán financ-direktor, ktorý o týchto figľach je dobre poučený, vysmial za z tejto deputácie, pýtajúc sa, že či im je to Hoffmann nejaká rodina, keď zaňho tak zastávajú. Potom deputáciu povodil po krčmách našich, kde okúsili i šampanské víno. Výlet tento stál do 150 korún, až konečne po polnoci v dobrej vôli vzdialili sa z nášho mestečka.

Toto som si držal za povinnosť na verejnosť doniesť, lebo divné mi je, že takéto veci, o ktorých v Orave vtáci spievajú, vedia Liptáci zamlčať. *Kubínčan.*

Z Kočina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «*Kresťane*».

Srdce mi plesá od radosti; keď si pomyslím na tú dobročinnosť, ktorú velebný pán farár lopašovský u nás v Kočine previedli. S čím sme si my sami pomôcť nemohli, požiadali sme jeho do našej obce a on s vďačnosťou napomocný nám bol vo všetkom, totiž založili nám potravný spolok s licenciou na pečatený nápoj. Ponevác

ale aj u nás takí judáši sa najdu, čo sú aj kresťania, ktorí po kresťansky nečinia, vyslovili sa, že oni ten spolok prekážať budú. My sa ale toho nefakáme, lebo sa v tom veľmi mýlia.

To je toľko, jako keby proti vetru plivali, takže len samých seba oplujú. Tu sú ľudia, ktorí dobre vedia čo je spolok, oni ale sú v tom zaslepení, tak jako ten Judáš, ktorý dobre vedel, že Ježiš Kristus je pravý Boh a človek, ale pre lakomosť zradil ho za 30 strieborných. Preto u nás chvála Pánu Bohu dosť chválihodne začína spolok účinkovať.

Teda ctení kresťania, obraciam sa ku vám s tou prosbou, že jestli ešte nemáte spolok, tedy založte si jak potravný tak aj úverkový spolok s pomocou velebných pánov farárov, lebo je to pre kresťanstvo to najpotrebnejšie. Jestli ale nemáte takého duchovného otca, vtedy proste Pána Boha, aby vám poskytnul takého človeka, ktorý by vás tak riadil, ako nás velebný pán farár lopašovský, ktorému nie sme vstave vyjadriť tú povďačnosť, ktorej od nás zasluhuje.

Milí čitatelia! Chcem vám predniesť, čo je to ten kresťanský spolok a jako je aj nám kresťanom potrebný. Takýto potravný spolok je pre kresťanstvo jako zlatá baňa. Prečo? Poviem vám len na krátko.

Pred pár rokami, keď bol niekto dlžen sto zlatých, musel platiť zato nekresťanskému úžerníkovi 20 aj 25 zl. úrokov (percentov) a teraz potrebuje-li 100 zlatých, dostane požičku na 6 percentov alebo aj na 4¹/₂. Teda keď si to na viac rokov spočítame, koľké peniaze nám zostanú. Nenie to zlatá baňa? A to všetko len spolky dokázaly. Alebo keď pomyslíme, že koľké mnohé kresťanské famílie do biedy upadly pre veľiké úroky! Dobře vieme, že málokto by sme bývali zadlžení, keď zastihnúť sme boli ohňom alebo nejakým druhým nešťastím. Aj to dobre vieme, že kam uchádzali sme sa o požičku? Nikde inde ako ku židovi, ktorému veľiké úroky splácať sme museli. Teraz jako sú spolky založené, koľké veľiké peniaze ostanú z úrokov kresťanstvu. Ešte niektorí povie: «No však dostanem požičku aj u židáka, lacnejšiu ešte jako v spolku.»

Tak ctení kresťania! Nože podporujte vaše spolky! Vynasnažujte sa ich udržať! Vy ale, ktorí ich nemáte, založte si ich s pomocou vašich velebných pánov farárov.

Roľník.

Stankováňy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľaváženy Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Volba rychtárska i u nás je už skončená s úplným víťazstvom ľudovej strany. Jedna stránka chcela mať za rychtára len starého, druhá ale chcela voliť nového. Ohromnou väčšinou padnul starý a vyvolený je nový. Celý úrad — okrem vicerychtára — je premenený. Po volbe bola veľká patália u tých, ktorí poprepadovali. Nádávali, ubližovali, od zlosti i plakali. Nuž ale krik, lomoz,

škrek netrval dlho. Je už ticho. I ja ticho píšem — mohol bych na pranier postaviť jedného, druhého, lež načo ranu zavdanú rozjatrovat? Len toľko spomeniem, že rychtárska palica ešte žiadnemu rychtárovi ku telu neprirástla, ani neprirastie. Načo tedy tak bedákať, keď sa palica druhému oddáva. Alebo sme my oddali palicu rychtárovi na veky? Kto palicu rychtársku nevie upotrebovať, není jej hoden!

Kyják.

Veľké Krškany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľaváženy Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Kresťane uverejniť.

Vo veľko-krškanskom farskom kostole dňa 3. tohoto mesiaca veľmi pekná pobožnosť sa odbavovala. Náš pan dekan posviacal sochu «Srdca Ježiš» pri veľkej prítomnosti veriacich. Dve kázne vydržovali, asice slovenskú mal náš pán dekan Rudolf Némethy, maďarskú ale veľ. pán Anton Loveček. Pripomínam, že túto štátuu (sochu) jedna nábožná pani, v osobe Karolina Soós, levická obyvateľka, darovala.

Povďaky tejto pamiatke činí celá farnosť. O najsladšie srdce Ježišovo pros za nás u Otca, aby v živote našom s božskými darmi sme boli potešení!

A.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·45—8·20 kor., peštianska 8·40—8·00 kor., z Báčky 8·05 kor., banátská 8·10—8·30.

Jačmeň: na krm 6·15—6·10 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·20 korún, hrubé 4·50 korún.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 9·75—11·00 brnavá 7·50—7·75, pestrá 9·25—10·00, drobná 9·70—8·95, cúdená 11·50—. **Hrach:** 9·50—12·00, lúpaný 20—. **Šušovica** horšia 7·00—10·00, lepšia 15·00—17—. **Mak:** 26·00—29·50, všetko po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 45·00, dvojkřížový 38·00 zl. 50 klg. netto.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48—⁴/₁₀₀ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klg.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižku, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adresy: «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatelia «*Posla Svätého Antona*» obdržia túto knižku zdarma.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z po-božného života, zfotoval *Zaosek*. Vydáva redakcia «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «*Posla Sv. Antona*» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženské. Nezapudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «*Posol Sv. Antona*», Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižku, ktorú dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ľudovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.)

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*», Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Dennica. Ročník VI. Číslo 4. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolcz). Preplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a prakticky. Za touto knižkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižku priateľom ľudu do pozornosti.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarni u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 hal.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Sláva božskému srdcu. Katolícka modlitebná knižka pre čitateľov najsv. srdca Ježišovho. Sostavil Andrej Kubina kňaz z druž. Ježišovho. Vydal Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 1 kor. 20 hal.; viaz. výt. v plátne 1 kor. 80 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 40 hal., a v chagr. so zlatorezom a spin-kov 2 kor. 80 hal.

Ponížena prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, poťažne už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «*Kreštana*», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispějú.

Ponechajúc zdľhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný; prikuť k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmemo a cestou novín kvitujeme.

Andrej Staríňec ml., kurátor. *Ján Kurimszky*, farár a predseda škol. stolice.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Našich čitateľov a čitateľky «Kreštana» ako aj «Posla Svätého Antona» v Amerike prosíme o to, by nám pri posielaní predplatkov na «Posla Sv. Antona» ráčili dať vypísať na peň. poukážku svoje meno a cieľ tejže zásielky, lebo mnohokrát sa stane, že list keď aj dojde, často nevieme kto na jaký cieľ nám tie peniaze posielal. A to tým menej, bo listy prídu skorej, peniaze dochádzajú však po dlhom čase; avšak ani to není vytvorené, že list sa ztratí, čoho následkom prichádzame do toho najnepriaznivejšieho zmätku.

Bratia Rodáci! Rozširujte tam za morom medzi Vašich krajanov nášho «Posla Svätého Antona» ktorý je svedomitým, spravodlivým priateľom katolíckeho ľudu slovenského a ktorý prináša aj dosť bohatú kroniku.

Redigujú ho Edvard Sándorfi, hlavnom. katechet a Andrej Červienka, učiteľ. Vychádza s krásnymi obrazmi každého prvého na šestnásť stranách. Predplatná cena na celý rok *pre cudzozemsko 3 koruny* a do Ameriky *3 koruny 75 halierov*. Predplatiť treba na túto adresu: «Posol Svätého Antona», **Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28/b.**

P. Št. Hl. Myslíme, že ako každému, tak aj Vám je vzorný, príkladný poriadok milý, a preto upozorňujeme i Vás preto, aby ste ho zachovali; totiž, aby už raz varovali ste sa tej tak zbytočnej práce a vynasnažovali, ktorú môžete i málo slovami povedať, čo záležitosť vyžaduje; čím usporíte nie len nám prácu, ale i sám sebe papieru. Mnohí nazdávajú sa, že dlhý a husto písaný dopis je nám milý. Horkýže! — Ako, keď z väčšej čiastky musíme ich prepísať, čo nám dá tiež kus práce. Preto na budúce píšete na krátko, jadrne, zaujímavé a zreteľne, ale tiež len na jednej strane papieru, vtedy dopis Váš dá sa nám snáď uverejniť. Boh Vám pomáha!

Viedenčan. Niet toho čísla v ktorom by nepísalo sa o vysťahovalstve; ale všetko márne. Dôkazom toho všetkého je to «macošské zachádzanie» so slovenským ľuďom. Veru, veru hrozné číslce sú to, ktoré nezodpovedia pred Bohom a svetom. Ovšem, že s ma...g. nikdy nepošťastí sa prekaziť tento nanajvýš smutný zjav. Zápasiaci ľud v hlade a zúbožení cítí sám, že není mu k spomôženiu, a preto ide v ústrety nejstej budúcnosti. Článok — jestli sa nám hodí — uverejníme v budúcom čísle.

Matej Puráš v trenč. Rudinsku. XXII. zák. čl. z r. 1877.: o pokračovaní pri menších občianskych pracovných záležitostiach môžete dostať u knihkupca Jozefa Gašparik v Turč. Sv. Martine (Turócz Szt Márton.)

Michal Mikolaj v Peryopolis. Vďaka srdečná Vám za horlivosť. Jakonáhle obdržíme dobiereku, vynasnažíme sa, aby sme všetko na patričné miesto zaslať mohli. Za zprávy, ktoré poslali ste nám, ďakujeme, ako vidíte sú v tomto čísle. Boh Vám pomáha!

Pomáhač v Katalinutte. S vašej krátkej zprávy veľmi málo sme vyrozumeli. Napíšte nám to dôkladnejšie, žeby sme mohli to upotrebiť; obzvláste o tej dielni a tých pánoch, ktorí sú Vám toho vinnou. Ačkoľvek uznáte nám, že mi to nikomu z prsta vycísať nemôžeme, jestli nepovje svoju myšlienku.

Čitateľ F. K. v P. Hovoríte, že ak neuverejníme, prestanete byť predplatiteľom. Odpusťte p. Brat, nám je to nemožno z viac príčin.

J. M. v K. Tie knižky môžete dostať u vp. Richarda Osvalda v Lenge (Tepla) o. p. Bélabánya.

Organista,

rim.-katol. náboženstva, 33-ročný, v organovaní a vo speve sbehlý, s dobrým hlasom, hľadá výlučne len organistovskú stanicu. Kto by organistu potreboval, nech sa obráti na ctenú redakciu týchto novín.

Do pozornosti majiteľom vinogradov!

Viacročná skúsenosť dosvedčila, že **najdokonalejšia, najtrvavejšia a najlacnejšia** striekačka proti Peronospore je Vermorel-ova

≡ Striekačka „Cisár“ ≡

ktorá dosavád na každej výstave, kde bola vystavená, obdržala prvú prémii. Najnovší model z roku 1903 pozostáva z močnej medenej putne niklovými čiastkami, z jej umeleckého složenía je nie vystavená tomu, že sa medzi pracou zapchá a tak následkom toho je ne vystavená reparácii. Objednať sa môže u **Pavla Sohr, Szill** (Somogym.). Objednávky aj na neskoršie zaslanie je radno už teraz zaslať, aby s me tak mohli vybaviť.

potom na žiadaný čas zásielky riadne

≡ Cena s balením len 11 zl. ≡

Zásielky sa vybavujú na dobiereku alebo za vopred poslané peniare **5-ročná záruka.**

Nejlepšíe

Košé

dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

! Veľký krach!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlieky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci: ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B, Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.
S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú.
Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kříž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lupaniu, astmatických neduhoch a bezsnivost, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti

Nietajní prostriedok!

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, opilepsii, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozornujeme ctené obecnstvo, že mój apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neuzitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto mój dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój apparát upotrebiť!

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrada. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená, shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najvyššom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta.

Ceny kosi generála Devetta z delovej ocele sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená kosa zľahujúcim kľúčom 20 kr. „Diadal“ náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amegansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých časov neobjedná, kým si od vyš menovanej firmy obraz- kový cenník nežiadal, ktorý zdarma za mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cenná britvová pošva zdarma.